

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФАРМАКОГНОЗІЇ

МАТЕРІАЛИ V МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО – ПРАКТИЧНОЇ INTERNET-КОНФЕРЕНЦІЇ

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ **АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ** **ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН**

23-25 листопада 2022 року
на базі кафедри фармакогнозії
Національного фармацевтичного університету
(м. Харків, Україна)

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФАРМАКОГНОЗІЇ

MINISTRY OF HEALTH OF UKRAINE
NATIONAL UNIVERSITY OF PHARMACY
PHARMACOGNOSY DEPARTMENT

**ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛІКАРСЬКИХ
РОСЛИН**

**THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS OF THE RESEARCH OF
MEDICINAL PLANTS**

Матеріали V Міжнародної науково-практичної internet-конференції

**The Proceedings of the Vth International Scientific and Practical
Internet-Conference**

Харків

Kharkiv

2022

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФАРМАКОГНОЗІЇ

**«ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ
ДОСЛІДЖЕННЯ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН»**

МАТЕРІАЛИ

V Міжнародної науково-практичної internet-конференції

23-25 листопада 2022 р.

м. Харків, Україна

Харків

НФаУ

2022

УДК: 615:581/582

Редакційна колегія: проф. Котвіцька А.А., проф. Владимирова І. М., доц. Мала О.С.

Укладачі: ас. Комісаренко М.А., доц. Бородіна Н.В., ас. Горяча О.В.

Конференція зареєстрована в Українському інституті науково-технічної і економічної інформації (УкрІНТЕІ) посвідчення № 597 від 02 серпня 2021 р.

Теоретичні та практичні аспекти дослідження лікарських рослин : матеріали V Міжнародної науково-практичної internet-конференції (м. Харків, 23-25 листопада 2022 р.) – Харків: НФаУ, 2022. – 130 с.

Збірник містить матеріали V Міжнародної науково-практичної internet-конференції студентів, магістрантів, аспірантів, викладачів, науковців та практиків.

Напрямами конференції є: підготовка спеціалістів для фармацевтичної галузі; біохімія рослин; питання термінології та систематики рослин; ресурсознавство, культивування, інтродукція, збереження та відновлення біорізноманіття рослин; пошук та вивчення перспективних лікарських рослин; контроль якості лікарської рослинної сировини; технологія та контроль якості лікарських рослинних засобів, домішок до харчових продуктів, парфумерно-косметичних засобів; фармакологічні дослідження біологічно активних речовин, лікарських рослинних засобів; фармацевтичне правознавство; фармакоекономічні дослідження; ветеринарна фармація; інформаційні технології у фармації.

Для широкого кола науковців, магістрантів, аспірантів, докторантів, викладачів фармацевтичних та медичних закладів вищої освіти, співробітників фармацевтичних підприємств, фармацевтичних фірм.

Матеріали подаються мовою оригіналу.

За достовірність матеріалів відповідальність несуть автори.

**Перспективні властивості препаратів на основі *Plantago major* L., *Plantago asiatica* L.,
Plantago lanceolata L.**

Єренко О. К., Хортецька Т. В.

Запорізький державний медичний університет

Кафедра управління і економіки фармації та фармацевтичної технології

profesor8707@gmail.com

Вступ. *Plantago major* L., *Plantago asiatica* L., *Plantago lanceolata* L. дуже поширені рослини. Зустрічається всюди, в полях, містах та луках. ЛЗ на їх основі та траву можна придбати в аптечній мережі. Здавна подорожник використовується в народній медицині. Він офіційний засіб сучасної наукової медицини. Різні види подорожника схожі за хімічним складом. Листя подорожника містять іридоїди (аукубін, каталпол, аукубозид), гіркі та дубильні речовини, стероїдні сапоніни, каротин, вітамін С, алкалоїди, полісахариди, слиз, флавоноїди, вуглеводи, азотовмісні сполуки (алантоїн), вітамін К, феноли та їх похідні (тірозол), фенолкарбонові кислоти та їх похідні. Ефірна олія *Plantago lanceolata* L. складається з жирних кислот, монотерпенів, альдегідів та кетонів. Види подорожника в великій кількості накопичують соли К, Fe, Мо, Sr та концентрують Fe, Мо, Sr, Zn, Мо, Ва

Plantago major L., *Plantago asiatica* L., *Plantago lanceolata* L є цінні лікарські рослини, навіть введені в культуру. Подорожники мають кровоспинну, протизапальну і ранозагоювальну дію - відомо, що листки цієї рослини прикладають до рани для швидкого загоєння, а також для витягування гною з чиряків. Крім того в листках і плодах подорожників багато слизу, і препарати з них добре діють на шлунок та кишечник, знімаючи запалення і обволікаючи, тобто мають при цьому протизапальну, а не проносну дію. На сьогоднішній день досліджуються багато нових властивостей видів подорожника.

Метою нашого дослідження є розширення ринку новими засобами рослинного походження та удосконалення методів отримання комплексних лікарських препаратів.

Матеріали та методи. Насіння подорожника має імуномодулюючі властивості. Полісахаридна фракція листя *P. asiatica* L. має імуномодулюючі властивості. Сік подорожника має протиалергійні властивості. Експериментальні дослідження показали, що при вживанні екстракту подорожника призводить до зменшення індексу маси тіла та невеликому пониженню концентрації глюкози в крові, попереджає розвиток оксидативної напруги. Присутність основних компонентів у різних частинах рослин *Plantago major* L., *Plantago asiatica* L., *Plantago lanceolata* L. Дослідження вмісту іридоїдів, флавоноїдів і гідроксикоричних кислот, амінокислот у досліджуваних рослинах, проведено за методиками ГРХ-МС, ВЕРХ та спектрофотометрією.

Результати та їх обговорення. Експериментальні дослідження показали, що збір, який складається з кропиви, листя берези та подорожника попереджає розвиток оксидативної напруги під дію ультрафіолетового випромінювання. У подорожника визначені гемопоетичні властивості. Ланцетоподібний подорожник чинить аналогічні великому подорожнику дії на організм. Експериментальні дослідження показали, що водний екстракт збору, що складається з *Mentha spicata* та *Plantago major* робить анксиолетичну та гіпногену дію.

Екстракт листя подорожника великого захищає від поразки печінку при вживанні парацетамола.

Висновки. Експериментальні дослідження показали, що водні екстракти подорожника великого та ланцетоподібного можна віднести до речовин V класу токсичності (практично нетоксичні

речовини). Вважається, що подорожник ланцетоподібний може підвищувати чутливість шкіри до ультрафіолетового опромінення. На підставі вищевикладеного можна зробити висновок, що подальше вивчення видів подорожника є дуже актуальним та перспективним для відкриття нових властивостей препаратів на їх основі.

Список використаних джерел

1. Caro D.C., Rivera D.E., Ocampo Y., Franco L.A., Salas R.D. Pharmacological Evaluation of *Mentha spicata* L. and *Plantago major* L., Medicinal Plants Used to Treat Anxiety and Insomnia in Colombian Caribbean Coast - Evid. Based Complement. Alternat. Med. 2018, Aug 7, 2018, 5921514. doi: 10.1155/2018/5921514.
2. Chiang L.C., Chiang W., Chang M.Y., Lin C.C. In vitro cytotoxic, antiviral and immunomodulatory effects of *Plantago major* and *Plantago asiatica* - Am. J. Chin. Med. 2003, 31(2), 225-234.
3. Chiang L.C., Chiang W., Chang M.Y., Ng L.T., Lin C.C. Antiviral activity of *Plantago major* extracts and related compounds in vitro - Antiviral. Res. 2002, Jul., 55(1), 53-62.
4. Chiang L.C., Ng L.T., Chiang W., Chang M.Y., Lin C.C. Immunomodulatory activities of flavonoids, monoterpenoids, triterpenoids, iridoid glycosides and phenolic compounds of *Plantago* species - Planta Med. 2003, Jul., 69(7), 600-604.

Фітохімічне та фармакологічне дослідження екстракту парила звичайного

¹Журавель Д. Г., ¹Кошовий О. М., ¹Ковальова А. М., ²Грицик А. Р.

¹ Національний фармацевтичний університет, (м. Харків, Україна) gnosy@nuph.edu.ua

² Івано-Франківський національний медичний університет, (Івано-Франківськ, Україна)

Вступ: В останні роки все більшого поширення набувають методи лікування з використанням лікарських рослинних засобів. Пошук перспективних рослин у флорі України, які мають достатню сировинну базу та використовуються у народній і науковій медицині, є актуальним завданням сучасної фармацевтичної науки. Перспективними об'єктами для фармакогностичного вивчення є рослини роду Парило (*Agrimonia* L.) родини Розові (*Rosaceae*), до якого належить 10 видів. Найбільш перспективним для заготівлі та використання в медичній практиці є розповсюджений по всій території України вид – парило звичайне (*Agrimonia eupatoria* L.). Ця рослина внесена до Державного кадастру рослинного світу України як пріоритетний вид лікарських рослин, що потребує наукових досліджень.

Мета: Метою роботи було провести фітохімічне та фармакологічне дослідження екстракту парила звичайного.

Матеріали та методи: Об'єкт дослідження: сухий екстракт з трави парила звичайного, який був отриманий 40 % розчином етанолу. В експериментальному дослідженні використано такі методи ТШХ (тонкошарова хроматографія) та спектрофотометрія в УФ-області [1, 2], дослідження біологічної активності проводили за допомогою методів *in vivo* (вивчення гепатопротекторної активності, гострої токсичності) [1].

Результати та їх обговорення: Методом ТШХ в екстракті ідентифіковано гідроксикоричні кислоти: хлорогенову та кофейну кислоти; флавоноїди: рутин, кверцетин-3-*D*-глюкозид (ізокверцитрин) та нарингін. Методом спектрофотометрії встановлено вміст гідроксикоричних кислот, флавоноїдів та суми фенольних сполук. Дослідження гострої токсичності є обов'язковим

Дослідження з вибору активних фармацевтичних інгредієнтів при розробці песаріїв протигрибкової дії	60
Грачова Ю. М., Криклива І. О.	
Розробка складу таблеток протизапальної дії	61
Гребенюк М. П., Манський О. А.	
Екстракти золотушника звичайного трави – перспективні субстанції для створення лікарських засобів з гепатопротекторною активністю	62
Грицик Ю. А., Кошовий О. М., Ковальова А. М., Ільїна Т. В.	
Вивчення якісного складу органічних кислот космеї двічіперистої	63
Дейнека А.С., Журавель І. О.	
Антигістамінні властивості череди трироздільної	64
Демешко О. В., Урсул О. М.	
Дослідження температурно-часового режиму екстрагування біологічно активних сполук з трави медунки	65
Демчук Ю. В., Ніколайчук Н. О.	
Якісне та кількісне визначення амінокислот нікандри фізалісовидної	66
Дудкін К. О., Новосел О. М.	
Перспективні властивості препаратів на основі <i>Plantago major</i> L., <i>Plantago asiatica</i> L., <i>Plantago lanceolata</i> L.	68
Єренко О. К., Хортецька Т. В.	
Фітохімічне та фармакологічне дослідження екстракту париля звичайного	69
Журавель Д. Г., Кошовий О. М., Ковальова А. М., Грицик А. Р.	
Аналіз складу зборів для профілактики захворювань урологічної системи	70
Каланча Д. В., Сагайдак-Нікітюк Р. В.	
Визначення антимікробної активності м'яких лікарських форм на основі хвилівнику звичайного трави екстракту густого	71
Кисличенко В. С., Бурда Н. Є., Буряк М. В.	
Вивчення рослинних пігментів молочаю облямованого трави	72
Коваль О. А., Новосел О. М.	
Вивчення мінерального складу зимолубки зонтичної трави	73
Коврегін О. В., Владимірова І. М.	
Дослідження вмісту мінеральних елементів сировини <i>Asplenium scolopendrium</i> L. (Aspleniaceae) флори Українських Карпат	74
Крч Х. Л., Симканич О. І., Качур І. І., Сватюк Н. І.	
Дослідження технологічних параметрів сировини золотушника канадського	76
Крюкова А. І., Іванова В. С., Ковалева Т. М., Коноваленко І. С.	
Опрацювання складу фітокомпозиції для лікування пролежнів та інших ран	77
Лавра Х. І., Шаповалова Н. В., Лисюк Р. М.	
Інтродукція <i>Macleaya cordata</i> (Willd.) R.Br. в умовах ботанічного розсадника кафедри біології Уманського національного університету садівництва та використання	79
Мамчур Т. В.	